

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

ГЛОБАЛЬНА ГОСПОДАРСЬКА СИСТЕМА: НОВІ ЗАГРОЗИ ТА МОЖЛИВОСТІ

*О глобальном финансовом кризисе мы
знаем только то,
что мы знаем о нем совсем немного.*

Пол Самуэльсон

За сучасних умов глобальна господарська система розвивається вкрай непередбачувано. Все виглядає так, нібито всі попередні здобутки теорії і практики, що накопичені людством в сфері вирішення завдання задоволення необмежених зростаючих потреб за умови обмеженості ресурсів, не дають відповіді на питання про шляхи подальшого розвитку світогосподарської системи.

Вчені і практики всього світу об'єднують свої зусилля в пошуках нових відповідей на вимогу часу. Не є виключенням і науковці ХНУ імені В.Н. Каразіна. Обґрунтування впливу сучасних факторів економічної глобалізації на інституційний устрій світової господарської системи — це мета, яку поставили перед собою учасники науково-практичної конференції молодих вчених та студентів «Глобальна господарська система: нові загрози та можливості», що відбулась 17 березня 2012 року на базі кафедри міжнародної економіки економічного факультету Інституту економіки і міжнародних відносин Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в рамках серії експертних дискусій з опрацювання науково-дослідної теми кафедри міжнародної економіки «Інститути світової господарської системи та їх трансформація в сучасних умовах».

На конференції обговорювались наступні проблеми: визначальні посткризові тренди світового господарського розвитку, проекти новітнього інституційного дизайну глобальної економічної системи, загрози і можливості для господарських суб'єктів України.

Інформаційну підтримку конференції здійснювали «Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Економіка»», газета «Харківський університет», газета «Время».

Високий науково-практичний рівень обговорення питань було задано першими доповідями учасників — д. е. н. Ганною Миколаївною Коломієць, професором, завідувачем кафедри міжнародної економіки, Вадимом Юрійовичем Карасьовим, відомим українським політологом, лідером партії «Єдиний центр», директором Інституту глобальних стратегій, і д. е. н. Володимиром Михайловичем Соболевим, професором, завідувачем кафедри статистики, обліку та аудиту. Кожна доповідь містила власний погляд на причини розгортання кризи та подальший розвиток світогосподарської системи.

Вступним словом відкрила конференцію д. е. н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Г.М. Коломієць, яка визначила сучасну кризу як сигнал, що свідчить про вичерпаність завдань інституту держави та перехід від вертикальних ієрархій до горизонтальних мереж. Світ, на думку професора, зіштовхнувся з перезавантаженням економічної логіки, що потребує відмови від попередніх догм мислення, сприяння створенню глобальних виробничих кластерів і вбудовуванню їх у мережеві структури. Економічний суверенітет у традиційному сенсі відходить у минуле, і ті господарчі суб'єкти,

які якнайшвидше це усвідомлять та навчаться діяти за нових умов, зможуть найповніше використати можливості, що надає криза.

Директор Інституту глобальних стратегій В.М. Карасьов на основі власної систематизації світового розвитку і накопичення проблем з початку 70-х років минулого століття визначив сучасну економічну систему як економіку рентного типу, а сучасний стан глобальної господарської системи як кризу глобалізації, за якою йтиме новий етап розвитку світової економіки, певні перетворення, що приведуть до оновлення системи на користь нових більш ефективних механізмів вирішення глобальних проблем.

Професор В.М. Соболев наголосив на тому, що глибинною основою сучасних загроз є сама людина, поведінка якої не є такою раціональною, як прийнято уважати в межах класичних підходів, і сьогодні економічна наука все більше враховує природу поведінки людини, що є багатоманітною та непередбачуваною. Саме людський ресурс економіки України, на думку вченого, є тією силою, яка спроможна забезпечити якісне перетворення національної господарської системи на користь реалізації інтересів суспільства.

Продовження дискусії відбулося за участю молодих вчених та студентів. Їх доповіді були присвячені переважно визначенню посткризових трендів та обґрунтуванню погроз та можливостей для господарських суб'єктів національної економіки України та інших країн у контексті глобальних перетворень. Значний інтерес викликали доповіді к. е. н. Гриньової Наталії Олександрівни, асистента кафедри світової економіки БелГУ (Росія), на тему «Кластерные условия конкурентоспособности регионов Центрального Черноземья» та к. е. н. Мохамеда Соабхі Кдеір Хавамлеха на тему «Новітні тенденції світового ринку туристичних послуг».

Результати своїх наукових досліджень представили студенти-магістранти п'ятого курсу спеціальності «Міжнародна економіка». Особливу увагу учасників конференції привернули доповіді за актуальними темами: «Трансформации внешнеэкономических моделей стран в посткризисный период (на примере США)» (д. е. н. Г.М. Коломієць, ст. І. Марченко), «Ризики трансформаций зовнішньоекономічних відносин у посткризовий період» (д. е. н. Г.М. Коломієць, ст. О. Плотнікова), «Інструменти фінансового ринку в умовах глобалізації: сучасні тенденції і перспективи» (к. е. н. О.А. Шуба, ст. К. Мелешко), «Податкова політика зарубіжних країн у посткризовий період» (к. е. н. Н.А. Галуцьких, ст. В. Козулін), «Світовий досвід розвитку пенсійних систем: загальносвітові тенденції та відмінності між країнами» (к. е. н. Н.А. Галуцьких, ст. А. Харитоновна), «Особливості виходу з кризи країн з соціально-орієнтованою ринковою економікою», (ст. викл. І.Л. Дідорчук, ст. А. Цебро), «Роль суверенних кредитних рейтингів на фондовому ринку в період європейської боргової кризи» (д. е. н. О.Л. Яременко, ст. Ю. Моргун).

Активну участь у роботі конференції взяли студенти з ВНЗ США, що вивчають спецкурс «Трансформація господарської системи постсоціалістичних країн» (викладачі: проф. Г.М. Коломієць, ст. викладач І.Л. Дідорчук).

Конференція стала певним підсумком наукової роботи кафедри міжнародної економіки, визначила найактуальніші питання подальшого напрямку досліджень, надала можливість перейти до опрацювання наступного етапу наукової роботи - проблем селективного імпортозаміщення як вектора актуальних інституційних перетворень господарських систем емерджентного типу.

На завершення хочеться сказати наступне. На думку багатьох, криза - це можливість (принаймні одна з них була повністю використана усіма учасниками конференції - студентами, аспірантами та молодими вченими кафедри міжнародної економіки) зробити свій внесок у розвиток вітчизняної економічної науки на рівні з відомими науковцями та практиками.

*д. е. н., професор Г.М. Коломієць
старший викладач І.Л. Дідорчук*